

BULLETIN

SLOVENSKEJ PSYCHOLOGICKEJ SPOLOČNOSTI
pri
SLOVENSKEJ AKADEMII VIED

BRATISLAVA

B U L L E T I N

Slovenskej psychologickéj spoločnosti SAV, Bratislava

č. 3.

O b s a h

str.

Závery zo zasadnutí sekcií na II. pracovnej konferencii čsl. psychológov.	
Zhodnotenie zasadnutia sekcie teoreticko-metodologickej	2
Zhodnotenie zasadnutia sekcie pre použitie psychológie vo výchove	3
Zhodnotenie zasadnutia sekcie pre použitie psychológie v zdravotníctve	5
Zhodnotenie zasadnutia sekcie pre použitie psychológie v ekonomike	7
Seminár sekcie pedagogickej psychológie Čs.psych.spol.	9
Z činnosti SPS	
Zpráva o činnosti SPS za rok 1959	10
O činnosti výboru SPS	12
Plenárna schôdzka SPS	13
Valné zhromaždenie SPS	13
Zloženie orgánov SPS po 25. III. 1960.....	14
Činnosť obl. skupín SPS za I. polrok 1960	
Stredoslovenská oblastná skupina	16
Východoslovenská oblastná skupina	17
Seminár o úlohách psychologickéj vedy pri prestavbe nášho školstva	19
Zprávy o seminári v našej dennej tlači	22
Obhajoby kandidátskych dizertačných prác	23

Klemensova 27

V júni 1960.

Pripravila

redakčná rada: dr. M. Jurčo, dr. O. Blaškovič, A. Uherík.

ZÁVERY ZO ZASADNUTÍ SEKCIÍ NA II. PRACOVNEJ KONFERENCII
ČESKOSLOVENSKÝCH PSYCHOLÓGOV, KTORÁ BOLA 28.-31. OKT. 1959.

Zhodnotenie zasadnutia
sekcie teoreticko-metodologickej

Referáty a diskusia v teoreticko-metodologickej sekcii ukázali, že filozofickým východiskom našej psychológie je dialekticko-historický materializmus. Filozofickým základom psychológie sa však nevenuje toľko pozornosti, koľko zasluhujú. Len tak si možno vysvetliť prílišné zdôrazňovanie niektorých čiastkových otázok bez súvislosti s psychologickou teóriou alebo s aktuálnymi otázkami spoločenskej praxe, ktoré sa niekedy vyskytlo. Je to sčasti prejav pozitivistického postoja k úlohám vedy. To sa prejavuje aj v používaní terminológie zavádzanej novopositivistami, čo by mohlo viesť aj k preberaniu ich nesprávnych filozofických téz. Naši psychológovia správne konštatujú prírodnú a spoločenskú podmienenosť duševného života, ale podrobnosti týchto vzťahov nie sú vo všetkom jasné.

Preto treba venovať väčšiu pozornosť niektorým otázkam filozofického dosahu, predovšetkým prekonaniu zvyškov pozitivismu a biologizmu v psychológii. Ďalej treba, aby si naši psychológovia hlbšie osvojili dialektickú metódu. To platí ako pre všeobecnejšie problémy /vzťah psychológie a fyziológie/, tak pre špeciálnejšie témy.

Referáty ďalej ukázali, že naši psychológovia nezostávajú pri všeobecných programových prehláseniach, ale že v konkrétnych výskumoch prispievajú k obohateniu psychologickéj vedy. Niekedy sa však neodôvodnene robili veľmi ďalekosiahle všeobecné závery z úzko vymedzených výskumov. Napriek tomu, že niektoré referáty trpeli na nedostatok informovanosti o súčasnom stave skúmaného problému vo svetovej vede, treba zdôrazniť - a obsah najlepších referátov to nasvedčuje - že čs. psychológovia sú schopní prispieť k pokroku psychológie. Referáty sa len výnimočne týkali málo závažných otázok. Po obsahovej stránke ukázali, že tematika výskumu nie je dosiaľ dostatočne zjednotená. Preto sa bude treba snažiť o väčšiu tematickú koncentráciu.

Pokiaľ ide o metódy, ich hlavná problematika leží v oblasti použitej psychológie, kde naliehavosť praktických požiadaviek svádza k používaniu metód nevyskúšaných alebo síce tradične doporučovaných, ale napriek tomu pochybných. Objavuje sa tu tiež istá roztrieštenosť metód namiesto použitia najvhodnejších komplexných prístupov. Bude teda treba preskúmať metódy, najmä diagnostické z hľadiska ich teoretických základov.

Z tém, ktoré sa nemohli plne prediskutovať na tejto konferencii, sa navrhuje hlbšie prerokovať na zvláštnych zasadnutiach tieto:

Vzťah filozofie a špeciálnych vied vôbec.

Vzťah psychológie a fyziológie.

Vzťah psychológie a spoločenských vied.

Gnozeologické predpoklady použitia štatistických metód.

Vzťah teórie informácií a kybernetiky k psychológii.

Problémy osobnosti.

V teoretickej sekcii boli veľmi málo zastúpené otázky sociálnej determinácie duševného života, na ktoré sa prihliadalo viac v ostatných sekciách. Bude im treba venovať aj všeobecnejšie zamerané práce.

Zhodnotenie zasadnutia

sekcii pre použitie psychológie vo výchove

V sekcii sa prednieslo celkom 28 referátov, z čoho 2 mali povahu teoretickej úvahy a 26 podávalo zprávu o výsledkoch vlastných výskumov. Z výskumných prác sa 14 venovalo problematike vývojovej, výchovnej a didaktickej, 12 rôznym otázkam psychických porúch mládeže a ich diagnózy.

Prednesené referáty predstavujú pokrok na úseku pedagogickej psychológie. Zvlášť kladne treba hodnotiť skutočnosť, že výsledky výskumov prinášajú nové podnety a naznačujú i niektoré nové cesty pre výchovnú prax. Ukazuje sa teda, že čs. psychológovia pracujúci na úseku výchovy sa už dnes opravdivo snažia pomáhať pri riešení výchovných problémov.

Celkový rozsah výskumnej práce na tomto úseku je však zatiaľ nedostatočný a táto práca je zameraná prevažne len na otázky diagnostické v súvislosti s výchovnými ťažkosťami rôzneho druhu. Pri rozbere príčin výchovných ťažkostí sa pritom stavia do popredia individuálny aspekt jednotlivých prípadov. Hľadisko spoločenskej determinácie výchovných problémov sa neuplatňuje v patričnej šírke a hĺbke, a tým sa stáva, že psychológovia pri svojej vedecko-výskumnej práci niekedy nepostihujú súčasné kľúčové problémy vo výchove. Čiastočne je tento nedostatok spôsobený aj tým, že je málo rozvinutá spolupráca psychológov s pedagógmi a tým aj komplexný metodický prístup k skúmaným otázkam. Pracovníci pedagogickej sekcie preto veľmi vítajú podnet, aby sa o tejto spolupráci čo najskôr usporiadala zvláštna porada.

Na konferencii sa, pravda, ešte nerohli prejavíť výsledky z riešenia úlohy "Škola a výchova v etape dovršenia socializmu a prechodu ku komunizmu" zaradenej do štátneho plánu hlavných výskumných úloh. Účasť na riešení tejto problematiky sa musí stať rozhodujúcim podnetom pre rozvinutie výskumného ruchu na úseku pedagogickej psychológie, pričom v prvej etape ide hlavne o to, rozdeliť prácu vhodne na jednotlivé pracoviská a pracovníkov a zabezpečiť správny metodický prístup k jednotlivým problémom. Spolupráca na tejto úlohe predpokladá však ujasniť si ideologické a filozofické princípy socialistickej výchovy, s ktorými sa musia psychológovia dôkladne oboznámiť. Len na základe tejto orientácie sa čs. psychológovia môžu iniciatívne a účinne uplatniť pri riešení súčasných kľúčových otázok vo výchove a riešiť ich uvedomele v intenciách smerníc, ktoré na tomto úseku nášho spoločenského života vytýčila Komunistická strana Československa.

Rozsah i hĺbku výchovnej práce v pedagogickej psychológii však zatiaľ brzdí okolnosť, že počet odborných psychológov na úseku výchovy je úplne nedostatočný. Zvlášť zarážajúci je v tomto ohľade vývoj situácie na našich výskumných pedagogických pracoviskách. /Medzitým sa zriadilo oddelenie pre pedagogickú psychológiu v Pedagogickom ústave J. A. Komenského - pozn. red./

V diskusiách vo výchovnej sekcii konferencie sa tiež zdôraznila významná úloha psychológov pôsobiacich na pedagogických inštitútoch, a to najmä pri rozvíjaní takých foriem výskumu, ktoré sa

opierajú na aktívnu spoluprácu učiteľov všetkých typov a stupňov našich škôl a zovšeobecňujú ich pedagogické a psychologické poznatky a skúsenosti.

Z problémov školskej a výchovnej praxe bola pri rozpravách v sekciách v popredí záujmu otázka úloh školy pri prevencii tzv. výchovných ťažkostí a pri príprave na voľbu povolania. Došlo sa k celkom jednomyselnému názoru, že obe úlohy sú neodlučiteľnou súčasťou výchovného a vzdelávacieho pôsobenia školy, že ich uspokojivé riešenie predpokladá okrem rozsiahlych pedagogických skúseností aj prehĺbenie špeciálnych poznatkov z vývinovej a pedagogickej psychológie a druhá úloha aj značné poznatky ekonomické. Výsledkom diskusie je námiet, aby na našich školách všeobecnovzdelávacieho typu sa zriadila inštitúcia špeciálne vyškolených výchovných poradcov vyberaných z členov učiteľského sboru.

Zhodnotenie zasadnutia

sekcie pre použitie psychológie v zdravotníctve

V sekcii pre použitie psychológie v zdravotníctve sa prednieslo celkom 16 referátov. Ich polovica sa venovala skúsenostiam s niektorými diagnostickými metódami a ich hodnoteniu, dve práce sa zaoberali teoretickými predpokladmi psychoterapie, dve problematikou neuróz. Tri prednášky boli z ostatných /nepsihiatrických/ oblastí medicíny /pracovného lekárstva, gynekológie a pediatrie/. 15 ďalších prác zdravotníckych psychológov sa prednieslo v iných sekciách.

Ak prezreme tematický okruh prednášok zdravotníckej sekcie, treba konštatovať, že ho nemožno považovať za celkom typický pre činnosť zdravotníckych psychológov ani čo do výberu tém, ani čo do počtu príspevkov. Treba tiež ľutovať, že sa okrem jediného referátu predneseného v sekcii teoreticko-metodologickej ani jedna práca nezaoberala otázkami prevencie a osvety v zdravotníctve, hoci práve týmto problémovým okruhom by mali zdravotnícki psychológovia venovať zvýšenú pozornosť, pretože v prevencii je jadro modernej socialistickej zdravotnej starostlivosti o človeka.

Z prednesených referátov bol veľmi dobre zrejmý stále sa rozširujúci a rastúci príspevok zdravotníckych psychológov k starostlivosti o zdravie nášho ľudu. Zároveň tiež referáty v zdravotníckej sekcii ukázali, že sa psychológovia na tomto úseku neuspokojujú s púhou rutinérskou praxou, ale že sa v pozoruhodnom rozsahu venujú aj vedecko-výskumnej práci, prispievajúc so zďačom nielen k riešeniu problematiky svojho odboru, ale aj k rozvíjaniu psychologickéj teórie vôbec. Rad prác pritom potvrdil, že vo výskumnej práci nejde snáď len o to, aby sa overovala diagnostická hodnota jednotlivých metód, ale že sa psychológovia stále častejšie zamýšľajú nad teoretickými základmi používaných metódik, skúmajú zásadné predpoklady a možnosti ich vhodného použitia a kriticky ich hodnotia.

Z toho vidno, že si psychologickí pracovníci väčšinou začali uvedomovať nebezpečie, ktoré by hrozilo ich rutinovej a výskumnej práci, keby preceňovali technickú stránku metodického prístupu a neskúmali dostatočne starostlivo skutočnú poznávaciu hodnotu použitých metód. Vydávali by sa tak nebezpečiu, že stratia oporu v psychologickéj teórii a skĺznu do prakticismu.

Psychológovia v zdravotníctve tiež vítajú, že práve na pôde Čs. psychologickéj spoločnosti má dôjsť k porade so zdravotníckymi pracovníkmi, ako sa toho už častejšie dovoľávali, chtiac prediskutovať najmä otázku, čím a v akej miere môže psychológ za danej situácie psychologickéj teórie zodpovedne prispieť k riešeniu úloh, ktoré sa mu bežne predkladajú.

Na druhej strane sa psychológovia pracujúci v zdravotníctve domnievajú, že je povinnosťou vysokoškolských pracovísk, aby sústavne zoznamovali vhodnou formou psychológov v praxi s pokrokmí psychologickéj teórie a prispievali tak nielen ku kritickému rozboru ich metodickéj výzbroje, ale aj k tesnému spojeniu teórie a praxe, ktoré aj v zdravotníckej psychológii môže jedine priniesť plody hojnej starostlivosti, ktorá sa venuje ako zdravotníctvu, tak psychológii v socialistickom Československu.

Zhodnotenie zasadnutia
sekcie pre použitie psychológie v ekonomike

Sekcia pre použitie psychológie v ekonomike vypočula a prediskutovala celkom 17 referátov. Ku všetkým sa zaujalo stanovisko v diskusii, ktorá podstatne prispela k objasneniu sporných alebo nejasných otázok.

Pri porovnávaní práce sekcie s jej pracovným zasadnutím v roku 1957 v Smoleniciach vystupuje do popredia predovšetkým zvýšený počet prednesených referátov a aktívnych účastníkov zasadnutia, širší spoločenský dosah prednesených prác, ako aj ich väčšia tematická diferenciácia a vyššia teoretická i metodická úroveň. Priebeh rokovania v sekcii ukázal, že pracovníci na úseku ekonomickej psychológie si uvedomujú význam nových organizačných a technických prostriedkov pre celkový ekonomický vývoj u nás, nestrácajúc pritom zo zreteľa ich spoločenské dôsledky. V reade prác sa rozobrali psychologické problémy nových foriem zvyšovania produktivity práce /mechanizácia, automatizácia/ a upozornilo sa na nutnosť teoreticky ich riešiť v predstihu.

V tejto súvislosti treba konštatovať, že sa ešte stále nevenuje dostatočná pozornosť psychologickým problémom vyplývajúcim z nových aspektov prípravy na povolanie a jeho voľbu, výchove uvedomelého vzťahu k práci a psychologickým otázkam pretvárania socialistického spôsobu života.

V prednesených referátoch tematicky prevládala psychologická problematika konštrukcie strojov, bezpečnosti práce a priemyselného zdravotníctva. Ich značná časť bola venovaná hľadaniu nových metodických prístupov k psychologickému rozboru pracovnej činnosti a časovo-priestorovej orientácie na pracovisku. V tomto smere sa prejavili prvé náznaky komplexného prístupu k výskumným problémom, najmä spolupráce s fyziológmi a technikmi. Kolektívnosť výskumov sa však dosiaľ obmedzuje iba na jednotlivé pracoviská. Bolo by tiež žiadúce urýchlene pristúpiť ku koordinácii výskumnej práce a k rozpracovaniu plánu hlavných výskumných úloh v celej oblasti psychológie.

Z hľadiska uplatňovania psychologických poznatkov v oblasti ekonomiky treba kladne hodnotiť, že poznatky celého radu výskumov sa už úspešne zaviedli do praxe vo forme čs. štátnych noriem, po-

kynov pre konštruktórov a projektantov, pre rizikové pracoviská a diagnostických prostriedkov pre sledovanie toxických vplyvov za účelom prevencie. Napriek tomu sa však stále ešte zreteľne pociťuje nutnosť hlbšej oboznámenosti so skutočnými problémami spoločenskej praxe.

Pri hodnotení teoretickej a metodologickej úrovne prednesených referátov treba konštatovať snahu vychádzať zo základných téz marxistickej psychológie, najmä zo súvislostí psychiky s činnosťou a z tézy o spoločenskej determinovanosti ľudskej psychiky. Zvlášť plodným sa ukázal tento metodický prístup v referátoch zameraných predovšetkým teoreticky a venovaných základným hľadiskám v rozbere pracovnej činnosti, vzťahu činnosti k rozvoju schopností a vytváraniu zručností. Ďalší rozvoj výskumu v oblasti ekonomickej psychológie si však vyžaduje ešte užšie zopnutie s výskumnou prácou na úseku všeobecnej psychológie.

SEMINÁR SEKcie PEDAGOGICKEJ PSYCHOLóGIE
ČESKOSLOVENSKEJ PSYCHOLOGICKEJ SPOLOČNOSTI

28. IV. 1960 sa konal v Prahe seminár sekcie pedagogickej psychológie Československej psychologickéj spoločnosti na tému: Niektoré základné problémy súčasnej pedagogickej psychológie.

Na seminári odzneli tieto referáty:

- 1/ Prof. dr. J. Linhart: Spoločenské a výchovné podmienky všestranného rozvoja osobnosti žiaka.
- 2/ Doc. dr. E. Holas: O niektorých základných úlohách súčasnej pedagogickej psychológie.
- 3/ Dr. J. Koščo: K problematike predmetu pedagogickej psychológie.
- 4/ Dr. Ľ. Ďurič: Psychologické problémy pracovnej a polytechnickej výchovy pri prestavbe školstva.

2 ČINNOSTI SLOVENSKEJ PSYCHOLOGICKEJ SPOLOČNOSTI

Správa o činnosti Slovenskej psychologickkej spoločnosti za rok 1959

Slovenská psychologická spoločnosť sa v roku 1959 zamerala predovšetkým na zvyšovanie ideologickej a odbornej úrovne svojich členov a na organizačné dobudovanie.

1. V roku 1959 usporiadala Spoločnosť pre členov dva celodenné semináre, z ktorých jeden bol venovaný problémom pedagogickej a druhý problémom klinickej psychológie. Na týchto seminároch odznelo 15 referátov a diskusných príspevkov, ktoré sa týkali psychologických problémov v spojitosti s polytechnizáciou našej školy, kritiky buržoázných pedagogických a psychologických teórií učenia metodologických otázok pedagogickej psychológie, diagnostických metód klinickej psychológie a ich prehodnotenie z hľadísk marxistickej psychológie a filozofie. Semináre sa konali za početnej účasti členov Spoločnosti a ostatných záujemcov /priemerne okolo 50 účastníkov/ a mali dobrú úroveň po stránke ideologickej aj odbornej.

2. Členovia Spoločnosti sa aktívne podieľali na prípravách a priebehu druhej celoštátnej psychologickkej konferencie, ktorú usporiadala Čsl. psychologická spoločnosť v spolupráci so Slovenskou psychologickou spoločnosťou v Prahe v októbri 1959. Aj na tejto konferencii členovia Spoločnosti predniesli početné odborné referáty a diskusné príspevky.

3. Spoločnosť usporiadala pre svojich členov dve prednášky zahraničných hostí, a to: prof. dr. Hornowského z Poznane a dr. Casacu z Bukurešti.

4. Na základe § 23 organizačného poriadku sa ustanovili v r. 1959 tri oblastné skupiny Spoločnosti: Západoslovenská v Bratislave, Stredoslovenská v Žiline a Východoslovenská v Košiciach. Na pracovných schôdkach oblastných skupín odzneli referáty o priebehu výskumných úloh, ktoré sa riešia na psychologických pracoviskách, prehľady o novej literatúre, riešili sa niektoré stavovské otázky a odzneli na nich zprávy zo zahraničných ciest. Činnosť oblastných skupín je zvlášť cenná pre pracovníkov Spoločnosti, ktorí pracujú na vidieku, pretože títo doteraz pocítovali izolovanosť pri svojej práci a nemali vhodné fórum pre výmenu skúseností. V rámci oblastných skupín Spoločnosti aktívne pracujú aj lekári a pedagógovia.

5. Výbor Spoločnosti sa v minulom roku zišiel na šiestich schôdkach, na ktorých sa zaoberal predovšetkým zásadnými otázkami vyplývajúcimi pre psychologickú prácu z uznesení XI. sjazdu KSČ a uzneseniami ÚV KSČ o reorganizácii školského systému. Z hľadiska týchto uznesení usmerňoval jednak prácu odborných sekcií, jednak oblastných skupín Spoločnosti. Z uvedených hľadísk pripravoval tiež vyššie uvedené akcie. Zaoberal sa tiež voľnými miestami pre psychológov v spojitosti so smernými číslami pre poslucháčov psychológie na vysokých školách, stavovskými otázkami, prípravami seminára o diagnostických metódach. Prejednal sa spôsob spolupráce so Spoločnosťou pre šírenie politických a vedeckých poznatkov - sekcia pedagógika-psychológia, pričom bolo dohodnuté, že v budúcnosti sa budú poriadat spoločné verejné prednášky oboch spoločností. Výbor vypracoval návrh na prehĺbenie spolupráce s psychológmi pracujúcimi na vidieku. Majú sa vytvorit určité problémové komisie, v rámci ktorých by pracovali na riešení niektorých problémov tak pracovníci z výskumných pracovísk ako aj psychológovia z praxe. Výbor vydal pre členov Spoločnosti dve čísla Bulletinu, v ktorom sú informácie o činnosti výboru, odborných sekcií, oblastných skupín a bibliografické údaje o knihách, nachádzajúcich sa na väčších psychologických pracoviskách. Členovia výboru súčasne pracovali ako členovia ústredného výboru Čs. psychologickéj spoločnosti a tiež v rámci odborných sekcií zriadených pri ústrednom výbore tejto Spoločnosti.

6. Na valnom zhromaždení Spoločnosti, konanom 19. júna sa prof. Jurovský vzdal funkcie predsedu Spoločnosti a výbor poveril funkciou úradujúceho podpredsedu dr. Bažányho, vedúceho Psychologického laboratória SAV.

7. Ku dňu 31. XII. 1959 mala Spoločnosť 48 členov.

J. Daniel

O činnosti výboru Slovenskej psychologickojej spoločnosti

Výbor Slovenskej psychologickojej spoločnosti sa zišiel v poslednom období na dve schôdzky: 26. I. 1960 a 4. III. 1960.

Na prvej schôdzke sa výbor zaoberal otázkami vydávania Bulletinu Spoločnosti. Bulletin má v zásade vychádzať každé dva mesiace. Jeho obsah sa prerokováva a schvaľuje na schôdzkach výboru.

Výbor sa ďalej zaoberal niektorými otázkami organizácie práce vo výbore, sekciách a komisiách, rozhodol o niektorých osobných zmenách vo výbore a vedení sekcií. Tieto zmeny budú oznámené na najbližšej plenárnej schôdzke Spoločnosti.

Rokovalo sa ďalej o programe a časovom termíne najbližšej plenárnej pracovnej schôdze Spoločnosti.

Prerokovala sa otázka usporiadania semináru o diagnostických metódach, ktorý sa má zorganizovať v spolupráci s katedrou psychológie FF Komenského univerzity v Bratislave. Ustanovila sa komisia, ktorá má na starosti pripraviť obsah a organizáciu tohto semináru. Komisia bude mať toto zloženie:

dr. Gejza Dobrotka - predseda

dr. J. Marko - tajomník

doc. dr. T. Pordel a O. Kondáš - členovia.

Prijali sa zásady, aby sa na seminári venovala pozornosť teoretickým základom a kritickému zhodnoteniu diagnostických metód, niektorým vyšetrovacím technikám, problému anamnézy a vypracovania celkového individuálneho posudku. Ustanovená komisia by mala mať povahu trvalejšieho orgánu, ktorý by riešil otázky diagnostických pomôcok.

Prerokovali sa zásady spolupráce psychológov pracujúcich na rôznych pracoviskách na Slovensku na výskumných úlohách s najdôležitejšími našimi výskumnými pracoviskami u nás. Dr. Bažány bol poverený vypracovať článok o týchto otázkach pre Bulletin.

Výbor schválil rámcový pracovný program Spoločnosti na rok 1960:

a/ Príprava pracovných porád, odborných sekcií a I. sjazdu čs. psychológov.

b/ Ďalší rozvoj spolupráce s českými psychológmi cestou spoločných prednášok a seminárov.

c/ Usporiadanie odborných prednášok a pracovných zasadnutí Spoločnosti.

- d/ Starostlivosť o rozširovanie členskej základne.
- e/ Koordinácia výskumnej práce v oblasti psychológie na Slovensku.
- f/ Starostlivosť o zintenzívnenie práce v oblastných skupinách.
- g/ Pravidelné vydávanie Bulletinu Spoločnosti.
- h/ Usporiadanie seminára o diagnostických metódach /v spolupráci s katedrou psychológie/.
- i/ Rozvíjanie spolupráce so Spoločnosťou pre šírenie politických a vedeckých poznatkov.

Plenárna schôdzka Slovenskej psychologickéj spoločnosti

25. marca 1960 sa konala v Bratislave v miestnosti Katedry psychológie Filozofickej fakulty Komenského univerzity plenárna schôdzka Slovenskej psychologickéj spoločnosti.

Program pripravili sekcia pre teoretické a metodické otázky a sekcia pre ekonomickú psychológiu.

Program vyplnili tieto referáty:

Dopoludnia:

1. Prof. dr. Jurovský: Problém sebaveďomia v súčasnej psychológii.
2. Prom. psych. Stráženeč: Využitie teórie informácie v psychológii.
3. Prom. psych. Uherík: Súčasnú problémy vo výskume vyššej nervovej činnosti.

Odpoludnia:

4. Dr. Daniel: Mikroanalýza pracovných pohybov.
5. Dr. Pikala: Využitie poznatkov psychológie práce v bezpečnosti práce.

Valné zhromaždenie Slovenskej psychologickéj spoločnosti

Konalo sa 25. III. 1960 odopoludnia po plenárnej schôdzi.

Zprávu o činnosti Spoločnosti predniesol tajomník dr. J. Daniel.

Na zasadnutí sa previedli doplňujúce voľby do ústredného výboru Slovenskej psychologickéj spoločnosti. Na základe losovania na schôdzke výboru Spoločnosti z výboru odstúpili tieto členovia: doc. dr. T. Perdel, dr. J. Koščo, dr. M. Jurčo. Na návrh výboru boli zvolení

títo členovia do výboru: dr. I. Pikala, doc. dr. T. Pardel,
dr. M. Jurčo.

Namiesto odstupujúceho predsedu výboru Slovenskej psycholog-
gickej spoločnosti dr. A. Jurovského za nového predsedu bol zvolený dr. M. Bažány.

Okrem toho sa účastníkom valného zhromaždenia oznámili niektoré osobné zmeny v rozdelení funkcií vo výbore, v zložení vedenia jednotlivých sekcií a komisie.

Zloženie orgánov Slovenskej psychologickéj spoločnosti
po 25. III. 1960

Výbor:

predseda: dr. M. Bažány

podpredseda: doc. dr. T. Pardel

tajomník: dr. J. Daniel

hospodár: dr. M. Soudková

Ďalší členovia výboru:

dr. G. Dobrotka

dr. M. Jurčo

prof. dr. A. Jurovský

dr. Iven Pikala

dr. Fr. Rudaš

Náhradní členovia:

dr. O. Blaškovič

dr. J. Marko

dr. A. Stančák

S. Cinkovská

O. Kondáš

Revízori:

dr. M. Verner

dr. M. Mila

Sekcie:

- I. Pre teoretické a metodické otázky psychológie
predseda: dr. M. Jurčo
podpredseda: doc. dr. Fr. Rudaš
tajomník: dr. D. Kováč
- II. Psychológie výchovy
predseda: doc. dr. T. Pardel
podpredseda: dr. J. Koščo
tajomník: dr. J. Marko
- III. Zdravotníckej psychológie
predseda: dr. J. Dobrotka
podpredseda: dr. L. Ličko
tajomník: O. Kondáš
- IV. Hospodárskej psychológie
predseda: dr. J. Daniel
tajomník: dr. I. Pikala

Komisia pre otázky publikačné, propagačné a popularizačné
predseda: dr. O. Blaškovič.

Komisia pre diagnostické metódy a pomôcky
predseda: dr. G. Dobrotka
tajomník: dr. J. Marko
členovia: doc. dr. T. Pardel, O. Kondáš

ČINNOSŤ OBLASTNÝCH SKUPÍN SLOVENSKEJ PSYCHOLOGICKEJ SPOLOČNOSTI
ZA I. POLROK 1960

Stredoslovenská oblasťná skupina

Stredoslovenská oblasťná skupina zišla sa v I. polroku 1960 na štyroch pracovných schôdkach.

V januári t.r. usporiadala skupina Sympóziu o osobnosti. V prvej časti Sympózia odzneli tri prednášky: Problematika psychológie osobnosti /Gronský/, Herecký prejav ako projekcia osobnosti /Hejny/, Problém osobnosti žiaka /Šipoš/. V druhej časti zaoberali sa účastníci Sympózia problematikou psychopatológie osobnosti. Diskusia k referátom: Profil osobnosti ambulantného pacienta /Čierny/, Problematika osobnosti neurotika /Košč/ a Psychopatológia osobnosti /Adamica/, sa sústredila najviac na problémy neuróz na otázky psychoterapie a i.

Na pracovnej schôdke v marci t.r. zaoberali sa členovia skupiny problematikou vedomia v modernej psychológii /referát I. Šipoš/ a otázkami plasticity osobnosti v detstve a dospelosti /referát Ľ. Košč/. V referátoch i v diskusii účastníci kriticky hodnotili nesprávne stanoviská západnej psychiatrie a psychológie k týmto problémom opierajúc sa pritom o stanovisko marxistickej psychológie.

V apríli t.r. sa zišla Stredoslovenská oblasťná skupina na pracovnú schôdku v psychiatrickej liečebni KÚNZ, Žilina v Bytčici. Prítomní vypočuli referát dr. Košča: Problémy a úlohy klinického psychológa v otázke mentálnych defektov a zprávu I. Šipoša zo Seminára o duševnej hygiene.

Po skončení bohatej diskusie demonštroval dr. Adamica dvoch pacientov psychiatrického oddelenia. Potom si účastníci prehliadli psychiatrické oddelenie KÚNZ a oboznámili sa s jeho prevádzkou.

Májová schôdka skupiny sa konala opäť v zasadačke psychiatrického oddelenia KÚNZ Žilina v Bytčici. Prednášal dr. Košč na tému: Psychodiagnostická prax v oblasti mentálnych funkcií. Dr. Adamica demonštroval zaujímavý prípad pacienta pri diagnostike, u ktorého sa obzvlášť ukázala nutnosť úzkej spolupráce psychiatra s psychológom.

Na všetkých schôdkach skupiny sa členovia pravidelne zaoberali organizačnými otázkami /prijímanie nových členov, informácie zo zasadení SPS, príprava ďalších podujatí skupiny a i./.

Záverom možno konštatovať, že činnosť Stredoslovenskej oblastnej skupiny SPS pri SAV je bohatá. Svedčí o dobrej odbornej i organizačnej úrovni jej členov.

/Podľa materiálov skupiny spracoval
dr. Blaškovič./

Východoslovenská oblastná skupina

Východoslovenská skupina má 14 členov z radov psychológov, najmä pedagogických a zdravotníckych, schádza sa pravidelne za šesť týždňov spravidla v knižnici Psychiatrickej kliniky. Schôdzí, ktoré trvajú 2-3 hodiny, sa mimo psychológov zúčastňujú aj psychistri a iní odborníci.

Činnosť Oblastnej skupiny v uplynulom polroku bola zameraná v troch smeroch, a to v smere vedeckom, organizačnom a popularizačnom.

I. Na pravidelných vedeckých zasadaniach referovalo sa o aktuálnych otázkach psychologickéj vedy, ktoré sa dotýkali nasledujúcich problémov:

Z klinickej psychológie na dvoch zasadaniach sa prediskutovali otázky myslenia u schizofrénii a metodologický prístup k výskumu myslenia. Z experimentálnych a diagnostických metód sa prediskutovala metóda vizuálnej percie, testy inteligencie a hypnóza ako psychologická metóda. Z odboru pedagogickej psychológie referuje dr. J. Hvozdík o pedagogických problémoch pri pôsobení na zlých a nedbanlivých žiakov.

II. V rámci organizačnej činnosti Oblastnej skupiny bola zahájená činnosť Psychologickej výchovnej kliniky v Košiciach, v ktorej okrem interného vedúceho pracovníka dr. J. Hvozdíka externe pracujú dr. Š. Tatranský, dr. Stančák a dr. Major.

III. V rámci roku duševnej hygieny na dvoch zasadnutiach sa preberali otázky duševnej hygieny a v rámci osvetovej činnosti boli prednesené nasledujúce prednášky pre širokú verejnosť: a/ Psychologické prvky vo vedení podniku, b/ Sexuálna výchova, c/ Podstata duševného života, d/ Hypnóza, sugescia a spánok, e/ Príčiny porúch v sociálnych vzťahoch u detí. Uvedené prednášky boli prednesené nielen v mestách východného Slovenska, ale aj na vidieku. Prednáška

Sexuálna výchova mládeže od dr. A. Stančáka výjde ako brožúra v nakladateľstve Osveta - Košice. Členovia SPS, ktorí sú súčasne aj pracovníkmi Psychologickej výchovnej kliniky, zúčastňujú sa prednáškami na rodičovských združeniach košických stredných a jedenástročných škôl.

Činnosť Východoslovenskej oblastnej skupiny má vzostupný charakter vo všetkých smeroch.

Dr. A. Stančák.

SEMINÁR O ÚLOHÁCH PSYCHOLOGICKEJ VEDY
PRI PRESTAVBE NÁŠHO ŠKOLSTVA
BRATISLAVA

V dňoch 17.-18. marca 1960 usporiadala Pedagogická rada pri Povereníctve školstva a kultúry v spolupráci s Katedrou a Ústavom psychológie pri Filozofickej fakulte UK v Bratislave, Výskumným ústavom pedagogickým v Bratislave a Psychologickou výchovnou klinikou v Bratislave seminár O úlohách psychologickej vedy pri prestavbe nášho školstva.

Seminár otvoril námestník povereníka školstva a kultúry J. Lihocký.

Úvodný referát na tému Úlohy psychologickej vedy pri prestavbe nášho školstva predniesol Ladislav Ďurič, pracovník Povereníctva školstva a kultúry. Uviedol hlavné úlohy psychológie, ktoré súvisia s revolučnou prestavbou nášho školstva. /Základné myšlienky referátu sú uverejnené v Učiteľských novinách čís. 12 a tiež v aprílovom čísle Jednotnej školy./

Ďalej odzneli tieto koreferáty:

Prof. dr. P. Vajcík, Katedra pedagogiky z FF UK: Spolupráca psychológie a pedagogiky pri prestavbe nášho školstva. Referent načrtol niekoľko výskumných tém, pri riešení ktorých by sa mala vytvoriť úzka vedecko-výskumná spolupráca medzi pedagógmi a psychológmi.

Doc. dr. T. Pardel, ved. katedry psychológie FF UK: Prestavba školstva a niektoré problémy teórie pedagogickej psychológie. Objasnil otázky vývinu a vzdelávania, ich teoretické riešenie, nedôslednosti v praktickej výučbe a výchove, psychologickú problematiku spájania vyučovania s výrobou, otázky duševnej a manuálnej činnosti.

Dr. Martin Jurčo, pracovník VÚP Bratislava: Prestavba nášho školského systému a rozvoj poznávacích procesov žiakov. Zdôraznil psychologické zretele pri tvorení obsahu vyučovania, a to ako z hľadiska kvantitatívnej únosnosti učiva, tak aj jeho primeranosti chápevosti žiakov. Dôležitou stránkou pri rozvíjaní poznania u žiakov je rozvoj foriem poznávacieho procesu, rozvoj poznávacích schopností. Zvláštny význam má rozvoj tvorivosti a samostatnosti myslenia. V koreferáte sa osobitná pozornosť venovala problémom používania vedomostí v praxi.

Dr. Miroslav Bažány, vedúci Psychologického laboratória SAV a Psychologickej výchovnej kliniky: Niektoré psychologické problémy rodinnej a školskej výchovy v súčasnom období. Zdôrazňoval komplexnosť výchovného procesu a jeho determinovanosť konštitučno-biologickými činiteľmi, ale hlavne konkrétnym sociálnym prostredím. Uviedol niektoré príčiny zlyhania výchovnej práce u našej mládeže.

Dr. Jozef Daniel, pracovník Psychologického laboratória SAV: Využitie poznatkov psychológie práce pri prestavbe nášho školstva. Podrobne analyzoval otázky pracovného nácviku žiakov pri výrobnjej práci. Aplikoval poznatky z psychológie práce získané experimentálne vo výrobnjej praxi.

Dr. Jozef Koščo, pracovník Psychologického ústavu FF UK: Prestavba školy a profesionálna orientácia. Rozobral otázky profesionálnej edukácie /výchovy k povolaniu/, profesionálnej selekcie /výber do jednotlivých úsekov povolania/, profesionálnej orientácie /usmernenie mládeže na jednotlivé spoločensky významné profesie/ a profesionálne konzultácie /pohovory s mládežou stojacou pred voľbou povolania/. Naznačil organizáciu, metódy a formy práce na základe sovietskych skúseností.

Dr. Oskár Blaškovič, pracovník VÚP Bratislava: Vytváranie materialistického svetonázoru u mládeže a psychológia. Rozobral pojem vedeckého svetonázoru a proces jeho formovania, najmä vo výchovnovyučovacom procese v škole. Formuloval úlohy, ktoré pred psychologickou vedou stoja a ktoré v tejto súvislosti treba skúmať.

Dr. František Rudaš, člen katedry psychológie FF UK: O psychologicko-pedagogickej príprave učiteľstva vzhľadom na nové úlohy našej školy. Zdôraznil, že na úspešné realizovanie cieľov vytýčených Komunistickou stranou sa učitelia musia na učiteľských prípravkách ako aj v postgraduálnom štúdiu ináč pripraviť ako v minulosti. K tomu je však treba, aby sa na učiteľských prípravkách zvýšil podiel pedagogických a psychologických disciplín.

K úvodnému referátu a koreferátom bola bohatá diskusia. Diskutovali: doc. Vladimír Václavík, riaditeľ PI v Trnave. Hovoril o aktivite a samostatnej tvorivosti žiakov vo vyučovaní a výchove.

Ján Kalinčík, okresný školský inšpektor v Sereďi, diskutoval na tému: Prípady protipsychologického postupu v práci niektorých učiteľov.

Michal Bakoš, vedúci odborného učilišťa v Myjave, hovoril o problémoch zo života učilišťa a prevádzok v závodoch, ktoré by mala riešiť pedagogická psychológia.

Dr. Jozef Kuric, odborný asistent PI v Trnave, vo svojom diskusnom príspevku hovoril o estetickvej výchove.

Prof. dr. Michal Topoľský, rektor UK v Bratislave, upozornil pedagógov a psychológov, aby celé ich snaženie, celá ich vedecko-výskumná činnosť bola zameraná na cieľ výchovy našej novej komunistickvej školy - vychovať všestranne rozvinutú osobnosť, t.j. aktívneho budovateľa komunistickvej spoločnosti.

Eduard Kovalčík, riaditeľ Dvanásťročnej strednej školy v Košiciach, hovoril o svojich praktických skúsenostiach vytvárania charakterových črt žiakov pomocou pracovnej výchovy.

Doc. dr. Ľudovít Bakoš, člen katedry pedagogiky FT UK v Bratislave, hovoril o výchove nových učiteľov. Vyslovil sa za zvýšené zastúpenie pedagogických a psychologických disciplín v učebných plánoch na učiteľských prípravkách.

Miroslav Matuščák, pracovník IV. oddelenia ÚV KSS, pozdravil seminár z poverenia IV. oddelenia ÚV KSS. Pripomenul účastníkom semináru zmysel a základný princíp revolučnej prestavby našej školskej sústavy. Naši žiaci budú žiť už v komunistickvej spoločnosti a preto ich musíme naučiť žiť po komunisticky. Poslanie psychologickvej vedy v súčasnom období na úseku školstva je, aby pomáhala pedagogike a učiteľom v praxi spĺňať túto náročnú, ale pritom veľmi krásnu úlohu.

Iva Vaňková, riaditeľka Detského domova v Bratislave, hovorila o potrebe pedagogických psychológov do mimoškolských výchovných zariadení.

Prof. Anton Jurovský, doktor pedagogických vied z Psychologickvej výchovnej kliniky v Bratislave, vo svojom diskusnom príspevku o úlohách psychológie pri riadení charakterotvorných procesov vo výchove zdôrazňoval, že prestavba nášho školstva bude mať svoj odrez nielen vo vedomostnej a vzdelanostnej oblasti, ale aj v kvalitatívnych zmenách novej generácie v jej nových povahových vlastnostiach.

Emil Sommer, vedúci školského oddelenia odboru školstva a kultúry rady KNV v Košiciach, zdôrazňoval, že nutným predpokladom úspešného vyučovania je dokonale poznať žiaka v každom období jeho psychického vývoja. Okrem solídnych odborných vedomostí eminentne dôležitá je aj dôkladná psychologická príprava učiteľov.

Záver dvojdňového seminára urobil súdruh Július Lihocký, námestník povereníka školstva a kultúry. V záverečnom prejave vyslovil radosť a potešenie nad uskutočnením ako aj priebehom tohto seminára.

Seminár ukázal na mnohotvárnosť, širokú výchovnú pôsobnosť práce pri výchove našej mládeže, ktorými sa psychologická veda bude musieť zaoberať. Naznačil, na ktoré úlohy sa bude musieť pedagogická a genetická psychológia v budúcnosti zamerať vo svojej vedecko-výskumnej činnosti.

Ladislav Ďurič

Zprávy o seminári v našej dennej tlači

Psychologická veda pomáha prestavbe školstva. Vo štvrtok sa začal v Bratislave dvojdňový aktív o úlohách psychologickéj vedy pri prestavbe nášho školského systému. Na aktíve sa zúčastňujú poprední vedeckí pracovníci, odborníci z praxe a zástupcovia orgánov ROH.

PRAVDA, 18. III. 1960.

Škola a psychológia. Včera sa začal v Bratislave dvojdňový aktív o úlohách psychologickéj vedy pri prestavbe nášho školského systému. Na aktíve sa zúčastňujú poprední vedeckí pracovníci, odborníci z praxe a zástupcovia orgánov ROH. Účastníci sa sústredili na prerokovanie úloh, stanovených nášmu školstvu XI. sjazdom KSČ - vychovať všestranne vzdelaných ľudí, ktorí ovládajú základné poznatky vedy a techniky, sú spôsobilí na kvalifikovanú fyzickú prácu a pripravení uvedomele sa zúčastňovať na budovaní komunistickej spoločnosti.

V diskusných príspevkoch hovorili o metódach, ako tieto ciele dosiahnuť, a o svojich poznatkoch z doterajšej praxe. Rokovanie pokračuje dnes ďalšími konferátmi a diskusiou.

VEČERNÍK, Bratislava, 18.III.1960.

OBHAJOBY KANDIDÁTSKÝCH DIZERTAČNÝCH PRÁC

Dňa 2. mája 1960 konala sa pred Vedeckou radou Psychologického laboratória SAV obhajoba kandidátskej dizertačnej práce dr. Michela Bažánymu: Afektívna hodnota farieb.

Oponentmi boli: člen-korešp. ČSAV univ. prof. dr. Vilém Chmelař, vedúci katedry psychológie v Brne, a univ. doc. dr. Tomáš Pardel, vedúci katedry psychológie UK v Bratislave.

Vedecká rada na základe výsledku obhajoby a tajného hlasovania nevrhla udeliť dr. M. Bažánymu vedeckú hodnosť kandidáta psychologických vied.

Dňa 30. mája 1960 konala sa pred Komisiou pre obhajoby kandidátskych dizertačných prác z odboru psychológie na Filozofickej fakulte UK obhajoba kandidátskej dizertačnej práce prom. psych. Michela Strížencu: Pracovný výkon a teória informácie.

Oponentmi boli: akademik Ladislav Szántó, doc. dr. T. Pardel a doc. dr. Vojtech Filkorn.

Komisia na základe výsledku obhajoby a tajného hlasovania nevrhla udeliť prom. psych. M. Strížencovi vedeckú hodnosť kandidáta psychologických vied.

Dňa 30. mája 1960 konala sa obhajoba kandidátskej dizertačnej práce prom. psych. Stanislava Dorniča: Použitie reverzibilných figur pri výskume únavy a vplyv dlhodobej expozície sírouhliku na c.n.s. Obhajoba sa konala pred komisiou pre obhajoby kandidátskych dizertačných prác z odboru psychológie na Filozofickej fakulte UK.

Oponentmi boli: člen-korešp. ČSAV Vilém Chmelař a univ. doc. dr. Emil Holas.

Komisia na základe výsledku obhajoby a tajného hlasovania nevrhla udeliť prom. psych. Stanislavovi Dorničovi vedeckú hodnosť kandidáta psychologických vied.